

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, s jutranje izdaje popoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta 6 . 60 . . . 3-30
četrť leta 3 . 40 . . . 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure jutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Oglašni in poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Naročnino in oglasje je plačati loco Gorica.

SOČA

•Vse za omiko, svobodo in napredek!• Dr. K. Lavrid.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

(Večerno izdanje.)

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

„Državlanski in gospodarski interes“ — pesek v oči.

V »Gorici« čujemo še vedno odmeve o občinskih volitvah v Krminu. Št. 36. pa je prinesla kar cel članek, v katerem nas uči, da državljanski in gospodarski interes sta prisilila Brice, da so šli volit za »krščansko avstrijsko-patrijotično stranko« proti »Legini«. »Gorica« meni, da ima sodelovanje Slovencev z avstrijsko-patrijotičnimi Furlani pri volitvah v sebi vsaj to dobro, da stoje skupno na stališču avstr. državnega interesa. To je državljanski interes.

Gledé gospodarskega interesa pa pravi, da Brice, ki imajo kot sadjerejci in tudi drugače dovolj opravka na krminskem trgu, so bili dostikrat na čuden način zapostavljeni po ljudeh italijanske klike, katera ima na svojem praporu sploh zapisano krivico proti Slovincem. Sedaj pa upajo, da se te razmere ublažijo, in sicer zato, ker je stranka, kateri so odločili zmago, »krščanska in avstrijsko-patrijotična«. To je gospodarski interes.

Vsa druga zavijanja v članku »Gorice« preziramo, ali ta dva »interesa« si moramo pa vendarle ogledati nekoliko pobliže.

Pesem o državljanskem interesu na naši meji smo čuli že dostikrat, čuli smo jo že tolikokrat, da nam ta »viža« prav nič več ne ugaja. Trdimo celo naravnost, da so bili Slovenci ob meji gledé državljanskega interesa, kakor ga razlaga »Gorica«, le prečesto pregoreti, radi česar so se dogajali presenetljivi prizori, da so se držali objete visoki politični uradniki in merodajni činitelji z laškimi mogočnejši tisti hip, ko je od slovenske strani odmeval klic po državljanskem interesu, in namesto spričevala udanosti in avstrijske zvestobe so nam pisali v Trstu spričevalo neumestnega kričanja in smešnosti. In vprašajte danes visoko gospodo v Trstu, koliko je bil angažovan pri občinskih

volitvah v Krminu državljanski interes, pa naletite le na zmanjenje z ramami, na porogljiv nasmeš na ustnicah in na sik: Smešno!

Ako bi bila vlada le količkaj prepričana, da je v Krminu v nevarnosti državljanski interes, bi bila pač kaj ukrenila, da si obvaruje ta interes v tako važni obmejni postojanki, kakor je Krmin. Tako pa se ni nič zgodilo, in vladi je končno vse eno, ali ima občino v rokah taka ali taka stranka, zadostuje jej, da je gospodujoča stranka — laška. Ako pa bi bilo šlo recimo za to v Krminu, ali ima odslej tam gospodariti Slovenec ali Furlan, ako bi si bili stali nasproti v hudem boju slovenska in laška stranka, potem, o potem pa bi bil državljanski interes v Krminu v nevarnosti, in videli bi bili državne organe na delu, toda ne na strani Slovencev, marveč na strani Lahov... Radi Slovencev bi bil državljanski interes v nevarnosti. Skušnje, katere smo si nabrali tekom let, nam predložujejo v takem slučaju le tako nevarnost državljanskega interesa, in nikake druge. Irredenta ne dela vladi nikake preglavice, »marea slava« ta jej ne da počitka ne po dnevi ne po noči.

Ako torej pri občinskih volitvah v Krminu nismo videli od strani vlade nikake take akcije, v kateri bi jej šlo za državljanski interes, vprašamo: čemu pa so se vtaknili v te volitve Brice, kakor pravi »Gorica«, radi državljanskega interesa? Ali naj nadaljujemo obmejni Slovenci tisto za nas brezplodno in smešno politiko, da bodimo bolj avstrijski od avstrijske vlade same?! Ako vlada ni videla pri občinskih volitvah v Krminu nikake nevarnosti za svoj interes, čemu naj jo vidimo mi?! Čemu pa na sploh se vtikati v zadeve, iz katerih moremo odnesti le znamenja vsiljivosti in vrhu tega še smešnosti?!

Toda vsa izvajanja v »Gorici« o »irredentistični« stranki ter o »krščansko-patrijotični« so le pesek v oči.

krčmo. Znano je, da se ga kmet v otožnosti rad navleče. Iz krčme, z isto mislijo kakor Repova, je šel h gospodu Skorabevskemu ter ondi napravil neumnost.

Pijan človek ne vé, kaj govori. Vrhu tega je bil Repa kaj vročkrven človek; ko je čul isto, kar Repova, o nevmeševanju grajščaka v občinske zadeve, tega visoko diplomatičnega načela ni mogel razumeti, marveč je jel nad tem mrmrati, ter dosegel toliko, da so ga vrgli skozi vrata.

Ko je prišel domov, je rekel ženi: »Bil sem v grajščini.«

»A dosegel nisi ničesar?«

A on vdari s pestjo ob mizo.

»Požgati jih je treba te nečimnike.«

»Ne kriči tako, bedak! A kaj ti je rekel grajšček?«

»Napotil me je k načelniku. Da bi ga...«

»Torej bi bilo treba iti v Oslovico?«

»Saj tudi pojdem« zakriči Repa, »ter mu pokažem, da opravi tudi brez njega.«

»Ne, ti ne pojdeš nikamor, moj dragi, marveč pojdem jaz. Ti se kje napiješ, pa se zopet robato predstaviš in si s tem nesrečo še povečaš.«

Dr. Gregorčič čveče tam po svoji stari navadi, da bi odtegnil pozornost čitateljevo od pravega vzroka, zakaj je gnal Brice na volišče v Krmin. Gnal jih je radi tega, ker je bil krminskim reakcionarcem dolžan zahvale za to, ker so mu bili pripomogli do izvolitve v peti kuriji. To je Gregorčičev »interes« pri omenjenih volitvah. Laški in slovenski klerikalci so sklenili zvezo, in zato se bodo odslej podpirali povsodi, kjer le morejo skupno nastopati. Klerikalci pa ljubijo, zavijati svoja nastopanja v bobneče fraze, s katerimi hočejo slepariti ljudstvo, in tako so skrili naši svoje namene pod državljanski in gospodarski interes.

Gledé gospodarskega interesa Bricev v Krminu je bil objavil bivši laški list »Il Friuli« po volitvi v peti kuriji notico, v kateri je navedel imena glasovalcev za Gregorčiča ter jih naslikal za oderuhe, ljudi, ki delajo Bricem roznate obljube, ne da bi držali le jedno, ki podkupujejo tržnega komisarja, da oslepari ubogega slovenskega prodajalca sadja, in ki iščejo končno na vse načine, da bi zatrli in oskubli prav Slovence. Hude obdolžitve, katere pa so ti krminski »krščanski in avstrijsko-patrijotični« Furlani vtaknili lepo v žep ter molčali. Da se na to stran razmere ublažijo, taka zagotovila, nò, to bi bilo nekaj, kar bi bilo mogoče končno uplivalo na Brice tako, da bi bili šli volit za to stranko iz svojega gospodarskega interesa, toda »Gorica« le upa tako spremenitev, ker je stranka »krščanska in avstrijsko-patrijotična«, dopisnik iz Medane v »Gorici« pa kar naravnost trdi, da niso prejeli Brice nikakih obljub in nikakih zagotovil, ki bi tikala gospodarski interes. Torej smemo reči, da ostane vse pri starem v Krminu. Kajti ako je ta stranka postopala gledé gospodarskega interesa Bricev tako, kakor opisano, bo postopala tudi naprej, ker se nikakor ni obvezala, kreniti na drugo pot. In tako utegnejo biti Brice odslej sleparjeni, skubljeni, zati-

rani in odirani v Krminu na »krščanski in avstrijsko-patrijotični« podlagi! Tudi nekaj iz dežele neverjetnosti!

Iz pisave v »Gorici« se vidi jasno, da so šli Brice na komando na volišče v Krmin. Reklo se jim je le od slovenske klerikalne strani, da bodo glasovali za Avstrijo in pa da smejo upati, da bo bolje zanje v kupčiji v Krminu; drugače pa so šli volit brez vsakega zagotovila in obvezila, da prične ta »krščanska« stranka v Krminu z njimi postopati res krščansko.... Tukaj se vidi, kako prodaja dr. Gregorčič Slovence laškim klerikalcem za prazen nič. Le za »Stimmvieh« naj mu služijo, da bo on lažje klepal iz zveze z laškimi klerikalci svoje egoistične načrte, kateri postajajo vedno opasnější goriskim Slovincem. In tako je tudi ta »gospodarski interes« le pesek v oči.

Ne državljanski in ne gospodarski interes nista imela od slovenske strani nikakega interesa pri občinskih volitvah v Krminu, pač pa je gnala uboge nedvedne Brice na volišče le zveza slovenskih in laških klerikalcev, katera dela na to, da si pridobi svojo neomejeno vladno nad ljudstvom cele dežele. Osleparjeni Brice bodo prvi in zdi se nam da najobčutnejše čutili »državljanški« in »gospodarski« interes, kateri jim ribajo pod nos klerikalci.

Mi pa kot svobodomiselnna stranka, ki hoče ljudstvu napredka, ne moremo molčati ob takih prilikah, marveč smo dolžni, kazati ljudstvu vso ostudnost igre, katero uprizarja z njim klerikalna stranka. To smo storili gledé na občinske volitve v Krminu, in to storimo tudi v bodočnosti vselej, kadar stegne klerikalni vrag svoje kremplje po našem ljudstvu. Potem pa naj nas obklada »Gorica« s priimki, kakršnimi koli hoče. Slobodno jej! Zaveš, da vršimo svoje potrebno narodno dolžnost, odbija vse napade klerikalne stranke na to stran tako, da nas niti z daleka ne dosega.

»Šestgrošnik. Hm, tudi tega človek ne najde na cesti, tudi to je denar!«

Po teh besedah oplazi z bičem konja ter zbeži dalje. Solnce je čimdalje bolj pripekalo. Repovi je znoj curkoma lil raz čelo, a vendar je predstavljala noge kolikor je mogla in čez jedno uro dospela v Oslovico.

Kdor pozna kakor treba zemljepis, ta vé, ako človek dospe od Ovčje glave v Oslovico, da mora iti mimo frančiškanske cerkve, v kateri se je nahajala nekoč čudovita slika Matere božje in okrog katere poseda vsako nedeljo cela vrsta beračev, kričečih in prosečih usmiljenja. Danes, ko je bil delavnik, je sedel ob zidu samo jeden berač; navzlic temu pa je kazal izpod obleke golo nogo brez prstov in držeč v rokah pokrovček od neke škatljice za lak, je popeval:

»Sveta nebeška,
Gospa angeljska!«

Kadar je zagledal iti koga mimo, je nehal peti, dvignil golo nogo še više in začel kričati, kakor bi ga deval iz kože:

»Milosrdni ljudje! Usmilite se me ubogega reveža! Gospod Bog vam to tisočero povrne!«

(Dalje pride.)

Črtice z ogljem.

Povest, poljski spisal Henrik Sienkiewicz.

Posl. Podravski.

(Dalje.)

»Saj jaz vem to, milostljivi gospod,« odvrne mu s tresočim se glasom Repova, »toda mislila sem si, da se me nemara vendarle usmilite.«

Tu ji grlo nakrat odpove službo.

»To vse je zelo lepo,« odvrne gospod Skorabevski, »toda kaj morem jaz storiti za vas? Dane besede radi vas vendar ne morem prelomiti, k načelniku vam na ljubo mi tudi ne kaže hoditi, ker mi je že večkrat dejal, da ga neprestano nadlegujem s svojimi zadevami... Vi imate svoj občinski odbor, in ako vam ta ne pomaga, poznate pot k načelniku tako dobro kakor jaz. Kaj sem vam hotel reči pravzaprav? Draga Repova, nù, pojdite z Bogom!«

»Bog vam povrni!« reče Repova z zamolklim glasom in poljubi grajščaku roko.

IX.

Imogena.

Repa, zapustivši hlev, ni šel domov, marveč je nameril korake naravnost v

Lekcija o narodni časti.

(Konec)

„Narodna čast“ po pojmih g. Podgornika tiči torej v tako neizprosni „odločnosti“, ki ne dá za nobeno ceno iz Celja tistih paralelek, ki so sicer tudi po njegovi trditvi le „malo vredne“. Te paraleleke smemo izgubiti le nasproti sili, drugače pa za nikako nadomestilo; ekvivalentov za Celje sploh ni in ne more biti, kajti „narodna čast“ bi več trpela nego bi nam koristilo — deset novih slovenskih gimnazijev. Da, tiste celjske paraleleke „vključujejo čast ali pa nečast vsega slovenskega naroda“ in... nasvet o kompromisu bi imel v posledicah izgubo narodne časti...

Tako modruje g. Podgornik o „narodni časti“. Kakor je pa Sudermann z zgočo satiro običal razne človeške pojme o časti v obče, prav tako so take Podgornikove trditve o „narodni časti“ jedni morda odobraval, drugi pa jih odklanjali s pridevki, ki bi g. Podgorniku kri svigali v glavo, ako bi jih slisal. Jednim so bili njegovi pojmi pametni, drugim konfuzni, tretjim pa že skrajno bedasti. Kdo ima prav? Vprašanja o „narodni časti“ g. Podgornik ni rešil. Še več: naravnost smel je bil njegov korak, da je poklical na pomoč — narodno čast!

Gospod Podgornik je popolnoma prezrl „narodno korist“, ki je danes vendar na prvem mestu. Kar je narodu v korist, mu ne bo v nečast. So tri izjeme, ko utegne imeti kak narod veliko korist, ki mu je pa v nečast, toda mi revni Slovenci nismo in ne bomo nikoli tako srečni, da bi mogli za nekoliko „časti“ dobiti velike koristi. — „Čast“ je minljiv pojem; celo zgodovina mnogo izbrše ali pozabi, „korist“ pa vendar ostane. — Zato je skrajno nepremišljeno brbljanje, da sploh ni nadomestila za tiste revne celjske paraleleke, da jih ne smemo dati za nikako ceno, niti za — desetotico novih slovenskih gimnazijev! Nasprotno, narodna čast bi prav nič ne trpela, ako bi bilo mogoče iz tega spora iztisniti kako večjo korist narodu — kjerkoli, če tudi na Koroskem in ne v celjskem okraju.

Toda tu imamo v g. Podgorniku hudega nasprotnika. On ima visoko v tisljih le svoje pojme o „narodni časti“, ki niso nikaka „barantija“, da torej narodna korist niti ne pride več v poštev; navskrižje med „koristjo“ in „častjo“ so mu načela, „po katerih ceni Žid kupčijo in gmotne dobitke“.

Mi mu odgovarjamo: Odkdaj pa smo Slovenci tako daleč, da bi se lahko podili za fantomi ter v skrbi za dvomljive pojme o nekaki časti odvrčali od sebe večje koristi?! Delo, boj za napredek, za koristi naroda bodi ob enem naša — narodna čast, ne delajmo razločkov med častjo in koristjo! Kar je našemu narodu v korist, bodi mu tudi v čast! — Da, marsikaj mu je bilo v čast, pa ne v korist, marveč v pogubo! Žalostna zgodovina našega naroda ima svoje kali prav v svojstvih in činih, ki so mu bila v čast; danes je celo zgodovina skoro že pozabila na tako preteklost, — da potomcem niti čast ni več ostala nedotaknjena. „Moderna zgodovina“, ki prevladuje, ustvarja narodem celo v davni preteklosti drugačno „čast“.

Reasumujemo: Ako bi Slovenci dobili za celjske paraleleke nadomestilo, ki prinese narodu našemu večje koristi..., ga lahko sprejmemo brez skrbi, da bi kaj trpela naša „narodna čast“. — S tem seveda še nečemo reči, da tako nadomestilo tudi... moramo sprejeti! To vprašanje ne spada semkaj!

Gospod Podgornik nam je postavil za zgled načelnika nemške ljudske stranke, ki je dejal: „Kdor si je dal vzeti Celje, umakne se tudi drugod“. — Tako zvijanje pa že treba odločno zavrniti. Dr. Derschatta je mislil vse kaj drugega, kar se ne dá in se ne sme primerjati s tistimi revnimi paralelkami. Nemci imajo vseh šol veliko več nego jim jih tiče. Njim ni za kak gimnazij, marveč za nemško posest Celja. — Nemci v Avstriji so vsega dobrega presiti, da imajo različne sanje in težnje, katerim se bomo mogli upirati le tedaj, ako bomo imeli dovolj razumnosti za vse potrebe. Tako razumnost pa dobimo iz šol. Prva skrb nam pač mora biti, da dobimo dovolj srednjih šol... teh kulturnih trdnjav. Nam gre torej za — šole in ne za boj v onem smislu, kakor govoré presiti in zato naduti Nemci. Kdor s slovenske strani naglašá boj za Celje v onem smislu, kakor je govoril dr. Derschatta in govoré Nemci v

obče, nasi slovenski stvari le škodi in „narodni časti“ nič ne koristi! Kar ima priti po takih solah, pride gotovo, ali škodljivo je, ako naglašamo take postranske posledice.

Pustimo torej Nemce, naj le govoré o „narodni časti“, kolikor se jim zljubi, ker oni si tak sport lahko dovoljujejo, kajti njihovim dejanskim „koristim“ ne grozi nikaka nevarnost. Ako bomo mi Slovenci posnemali njihov boj za „narodno čast“, ko nam nedostaje najelementarnejših pogojev za spodobno življenje med kulturnimi narodi, porabimo po nepotrebnem toliko močij ter zamudimo pri najnujnejšem delu toliko, da bo v resni nevarnosti naš narodni obstanek, pred katerim bi že davno izdihnila svojo grešno dušo — „narodna čast“ po pojmih g. Frana Podgornika na Dunaju!

Dopisi.

Is Prago, 7. vel. travna. — Lansko leto je nekdo v „Edinosti“ svaril Slovence, naj ne pošiljajo svojih sinov na praško vseučilišče, kjer je tu velika nevarnost, da se slovenski dijaki okuži z internacionalizmom, ki dobiva med češkim dijaštvom vedno več tal. Dotičnik je imel gotovo vzrok, da je to napisal. Toda, ako primerjam dobre strani tega, da slovenski dijaki pridejo v Prago, s to nevarnostjo, ki postaja tudi za Čehe vedno manjša, se gotovo ne bom pridružil gorenjemu nasvetu v „Edinosti“. Onega pa, za kogar se je resno bati, da postane internacionalc, ako bo v Pragi, gotovo ni prav nič škoda, in ga bomo Slovenci najmanje pogrešali. Jaz mislim, da se mora v Pragi, kjer se vidi spomenike nekdanje češke slave, njihovega pada in zopetnega vstajenja, le okrepiti narodnostni čut v slovenskem dijaku. Čehi so danes za Nemci najmočnejši in gospodarsko najtrdnješi narod v Avstriji. Novo delo gotovo ne more ostati brez upliva na slovenskega dijaka. — Ako pa najde slovenski dijak med Čehi take prijatelje, kakoršne so se izkazali v nedeljo Kolinci, se Slovincem že celo ni bati, da bi vsled življenja med Čehi pešal narodni čut slovenskega dijaštva. Kolinski Sokol je po prizadevanju zdravnika g. dr. Vlka, ki je bival nekaj časa tudi med štajerskimi Slovenci, in župana gosp. Krička priredil v nedeljo slovanski večer, na katerem so povabili slovanske in v prvi vrsti slovenske dijake iz Prage. Za požrtvovalnost, ki so jo izkazali pri tem, ne bomo mogli Kolincem biti nikoli dovolj hvaležni. Slovincem se je udeležilo tega večera nad 20. — Vsprejem je bil velikansk. Pozdravit nas je prišel na kolodvor ves Kolin. Komaj smo se prikazali, že nas je obsula množica, in vrle Sokolice so nam pripelle šopek s slovenskimi trakovi. Nagovoril nas je zastopnik Sokola v iskrenih besedah, kateremu je odgovoril g. Forman iz Prage. Med velikim navdušenjem in pozdravi smo se peljali do mestne hiše, kjer nas je prišlo vsprejel gosp. župan, kateremu je odgovoril v imenu Slovencev tovariš Staré. — Program slovanskega večera je bil precej obsiren in je obsegal več čeških, tri slovenske, po eno hrvatsko, lužiško-srbsko, rusinsko in bolgarsko točko ter predavanje g. Formana iz Prage o panslavizmu. Večer se je izvršil v obče zadovoljstvo, ter so posebno Slovenci morali ponavljati svoje točke oz. pridati kako drugo. Zastopani so bili vsi slovanski narodi izvezemši Srbov, Rusov in Poljakov. Pri koncertu po končanem programu so se oglasili zastopniki vseh teh narodov. Slovence je pozdravil v slovenskem jeziku g. dr. Vlk. Odgovoril mu je v imenu Slovencev tov. Sernec, ki je posebno povdarjal zasluge čeških Sokolic za češki narod, katere naj slovenski dijaki slavijo v vzgled slovenskemu žensstvu. Imeli smo tu priliko čuti težnje večine slovanskih narodov, posebno pozornost pa je vzbudil lužiški Srb g. Bryl, ki je v precej obsirnem govoru črtal žalostne razmere te v nemškem morju izginjajoče najmanjše veje velikega slovanskega drevesa. — Drugi dan smo se odpeljali Slovenci v družbi gosp. dr. Vlka, župana gosp. Hrička in staroste kolinskega Sokola g. Fika v Kutnogoro, ogledat si spomenike češke preteklosti. Isti dan zvečer smo se med velikim navdušenjem na kolodvoru ločili od vrlih Kolincev. Po raznih vročih napitnicah so odmevali še iz vlaka navdušeni „živio“ in „na zdar“ klici. — Slovenski dijaki v Pragi ne pozabimo tako kmalu, kar smo doživeli v Kolinu in Kutni gori. Drugi dijaki pa, kateri živé med Nemci in katerim ni dana prilika, da bi doživeli v tujini take dneve, naj premišljajo, ali ni morda ravno

Praga ono mesto, kjer naj bi slovenski dijaki studirali, dokler ne dobé svoje univerze. — Svarilo v „Edinosti“ naj velja le za one, ki se ne čutijo posebno trdne.

Is Pulja, — Soboto, dne 3. t. m., je priredil „Prvi istarski Sokol“ v Pulju s sodelovanjem vojaške godbe veselico z javno telovadbo. Za naše mesto, kakor sploh za celo Istro, je to nekaj popolnoma novega, kajti „Prvi istarski Sokol“ je v teku petih let svojega obstanka priredil samo enkrat javno telovadbo, sedaj šele v drugič. Število udeležnikov pri veselici je bilo za naše razmere povoljno, kajti sokolska misel je med našimi istrskimi Hrvati še skoro popolnoma neznana.

Veselica, ki se je vršila v prostorni društveni telovadnici, je pričela po vspehu ob 8. uri zvečer z godbo, katero nam je preskrbel vojaški orkester tuk. pešpolka št. 87. Ob 8. uri in pol prikoraka v dvorano pod vodstvom učitelja-načelnika brata Fezerinac po taktu glasbe 20 cilih Sokolov. Navzoče občinstvo jih je pozdravilo s ploskanjem in živio-klici, na kar se Sokoli razdele v lepih zavojih v tri vrste in vsaka vrsta se postavi na svoje mesto. Pričelo se je s telovadbo na orodju, namreč na drogu, bradlji in konju, in sicer so telovadile vse tri vrste naenkrat. Pri mnogih telovadcih je bilo opaziti, da so početniki, ali čudili smo se točnosti vseh posameznih telovadcev, kar kaže, da se goji telovadba v našem Sokolu res skrbno in temeljito. Kar očarani pa smo bili, ko je nastopil vadiateljski zbor, broječ 6 telovadcev, na drogu in na bradlji. Res kaj takega pri našem Sokolu nismo pričakovali. Divili smo se eleganci in točnosti v izvajanju težkih vaj pri posameznih članih. Tu smo videli vrsto izurjenih telovadcev, katera bi delala čast marsikateremu starejšemu in večjemu sokolskemu društvu, kakor je naš „Prvi istarski Sokol“. Vsak posamezni telovadeč je bil pohvaljen z res zazluzenim ploskanjem. Po končanih vajah na orodju so bile borilne in proste vaje s spremljevanjem godbe. Tudi tukaj smo opazili ono točno in enakomerno kretanje, kakor na orodju. (Proste vaje so bile iste, kakor na IV. vsesokolskem shodu v Pragi leta 1900). Po končanih prostih vajah so odkorakali Sokoli med klicanjem in ploskanjem iz dvorane.

Od marsikaterega udeleznika smo čuli, da ni niti od daleč mislil, da zmore naš „Sokol“ kaj takega, kar je pokazal ta večer. Največ zaslug za to, da se je nastop tako dobro sponesel, ima pač v prvi vrsti naš vrli načelnik krat Fezerinac, v drugi vrsti pa vsi drugi bratje telovadci, ki so tako redno zahajali k vajam in so tako tudi pri nastopu pokazali, kaj zamore prava sokolska disciplina. Čast jim!

Po telovadbi je pričel živahen ples, kjer se je naša plesa-zejna mladina nekoliko zavrtela. Trajal je do 1 ure po polnoči. Nato smo se razšli s prijetnimi spomini na pretekli večer in z željo v srcu, da bi nam „Sokol“ kmalu zopet ponudil takega vžitka. „Istrski Sokol“.

Lokavec, 8. maja 1902. — (Razno.) — Kakor je cenjenim čitateljem „Soče“ že znano, se je pod Čavnom odtrgal lep kos zemlje, kar je napravilo mnogo škode. Bodi povedano, da tudi že delajo v obrambo te še nadalje preteče nevarnosti.

Moj namen pa ni, tukaj to opisovati, ampak sili me k temu skrb, kaj bodo pričeli ubogi davkoplačevalci. Kakor je že v obče znano, gradi se ona tako potrebna cesta iz Lokavca v Ajdovščino ravno letos; za regulacijo hudournike Grajsček se je dovolilo deset pri sto, in sedaj, kakor se čuje, se raztegne ta trošek na 80.000 gld. Recimo, naj da občina deset pri sto, pride na občino okroglih 8000, reci osem tisoč gld. Sedaj pomislimo še to le: že prejšnja leta se je plačevalo občinske doklade 97 pri sto; sedaj pa bo potrebovala cesta v Ajdovščino 8000, (osem tisoč), regulacija Grajsčeka 3000 tisoč, skupaj 16.000 gld. Kdaj in kako se ta lepi znesek poplača?

Ali pojdemo naprej. Ker nas je po smrti nepozabnega g. v. Kerkoča prebalega spomina doletela čast, da je bil imenovan začasnim upraviteljem za Lokavec gosp. A. Polšak, Stomaški vikar, je zavet koj v začetku pumpati na to, da bi se zidala v Lokavcu povsem nova cerkev.

Dve nedelji zaporedoma je mutil uboge poslušalce, da se more cerkev zidati, in sicer brez odlašanja. Kaj stori občini Lokavec 30.000 gld.!! Govoril je pa približno tako-le: Cerkev mora biti lepa, cerkev mora biti krasna, cerkev mora biti nova in dalje ako

ima cerkev 12.000 gld. že na razpolago in ako se podpisajo posestniki, da bodo dali robote, pešce in z vozovi, kolikor bode potreba, in ako se dobijo dobrotniki, ki radovoljno vkupijo, kar bi se manjkalo, potem vam ne bode treba nič dati. Ali ni to fletno, „ali“ in „ako“, to so faktorji kateri bi Vam, g. vikar, cerkev zidali, mi Lokavčani smo pa tega mnenja, da bi jo morali graditi zidarji, katere bi morali lokavski davkoplačevalci plačati.

Sicer pa mislim, da je v občini dovolj previdnih mož in da si bomo Lokavčani znali pomagati in stvar premislili brez gosp. Alfonza. — Ali ravno letos ob vseh drugih stroških mislim, da ne more trezno misleč mož niti sanjati o novih cerkvenih stroških. Kajti zraven vsega tega nam je še burja in toča osmodila že v zarodu vinski pridelek tu pod gorami. Ne tirajte torej občine v pogubo — vprašajte rajši, kaj ljudje govoré. Pamet je boljša kot zameť!

Kmečki sin.

Domace in razne novice.

27 rošet sta zgubila v enem večeru dva „Smolarja“ v „Petelinčevi“ krčmi in se je dobitke v znesku 5 K 40 v določil zboroma pevskega in glasbenega društva. Dal Bog veliko takih Smolarjev in darovalcev!

Smrtna kosa. — V nedeljo okoli poludneva je umrl nagloma v Trstu voditelj tamkajšnjih laskih socialistov Karol Učekar. Po nekem shodu je šel s prijatelji v gostilno, kjer se mu je pretrgala srčna žila, ko je nesel kozarec vina k ustom. Bil je takoj mrtev. Učekar je bil po poklicu črkostavec ter je delal v Lloydovi tiskarni. Star je bil 47 let. Učekar je bil velik organizator socialne demokracije v Trstu; po narodnem mišljenju ulstra-Italijan. Pogreb bo danes popoldne. — Tukajšnje društvo socialnih demokratov je razobesilo v znak žalovanja na svojem sedežu na črno pogrnem balkonu rudečo zastavo.

Preklinjanje v cerkvi. — Prejeli smo in drage volje ponatiskujemo ta-le:

„Popravek. Sklicujoč se na §. 19. tiskovnega zakona zahtevam z ozirom na članek, objavljen pod zaglavjem „Kobariski kaplan“ v 53. številki Vašega lista „Soče“ in 10. št. „Primorca“, da sprejmete v zakonitem roku na istem mestu in z istimi črkami nastopni stvarni popravek:

Ni res, da sem dejal: „Prokleta družina, v kateri izhajata (namreč „Soča“ in „Primorec“), prokleta tiskarna, kjer se tiskata, prokleta hiša, kamor zahajata, prokleta roka, ki ju piše, itd.“

Res pa je, da sem dejal: „Prokleta bodi tako delo, ki služi le satanu in njegovi druhal; prokleta bodi tako pisarenje, ki nima drugega namena, kakor zatreti v Slovincih vsako spoštovanje do sv. cerkve in njenih služabnikov, prokleta bodi, prokleta vselej, dokler ostane tako.“

Ni res, da sem se ga na kaki ohceti nalil kakor prešič pri polnem koritu, da nisem vedel, kje sem;

res pa je, da sem se na vsaki ohceti veselo-dostojno vedel in vsako ohcet dostojno ostavil.

V Kobaridu, dne 9. maja 1902.

Ciril Metod Vuga kaplan.“

Dostavek uredništva: Zanimivo je citati, kako se kobariski kaplanček po tolikem času natanko spominja na vsako besedo, kako je je izgovoril; istotato je pa zopet vredno naglašati, da je več veljavnih oseb, ki pripovedujejo drugače, in sicer tako, kakor smo zapisali mi. Mi prisegamo na to, da se bolje spominjajo naše priče, ki so si dobro zapomnile kaplanovo preklinjanje, ker so kar gorele opravičene jeze ter hotele zapustiti cerkev, katero tako drzno skruni lahko živo kaplanček.

Toda tudi preklinjanje, kakoršno dobesedno navaja kaplan sam, je — škandal za katoliško cerkev! To je čisto navadna podla hujskarija v cerkvi proti politiskim nasprotnikom. Kar si je naslikal kobariski kaplanček v svoji vroči glavi, prepogosto razvneti po zlobnih vinskih duhovih, da naše delo služi le satanu in njegovi druhal, — kaj briga Kobaridce njegova vinska domisljija?! To naj kaplan Vuga pové v svoji družbi, ko bo zopet veselo popival, v cerkev pa take neotesanosti ne spadajo. — Nas pa njegovo robato preklinjanje pušča čisto hladne. Mi ne verujemo, da zna kaplan Vuga točo delati, tudi ne, da imajo njegovi žegni ali kletve kako posebno moč, rečemo

pa: Kdor tako razsaja v cerkvi, kakor je storilo to kaplanče, zasluži, da bi ga s palico pogнали iz hrama božjega, kateri oskrunja!

Predrzo kaplanče tudi trdi, da se je na vsaki ohceti veselo-dostojno vedel itd. Mi pa pravimo: Ni res! Mi imamo poročila svatov, da jim je bil kaplan v — pohujšanje, da so se svatje sramovali njegovega obnašanja. Na neki ohceti so mu tolažili razburjene vinske duhove kar s tremi velikimi skledicami močne črne kave. — Skratka: kaplan Vuga je v očeh vseh razumnih ljudi propadel ter stori najboljše, ako pobere šila in kopita ter gre drugam, kjer lahko prične da capo ali pa — novo življenje. Tega sicer ne verujemo, ker lepi časi 7. in 8. šole v Gorici so mu vzor!!

Prerokovanje „kavcev“ o — „tem človeku“. — Ko leta 1899. nisem šel za dr. Gregorčičem v klerikalni tabor pod močno okrilje dr. Missije, je bila „kavcev“ prva skrb, uničiti me gmotno, da bi jim izginil z napotja; ustanovili so „nerodno stiskarno“ in „Norico“ ... in v svoji pobožnosti so goreče prerokovali, da: „v dveh letih mora Gabrška hudič vzeti“. Nekateri so prerokovali tako: „Največ se dve leti bo cabal, potem pa crkne, če nas ima stati tudi dvajset tuzent!“. V „Soči“ je stalo ime tega proroka. — Minila so tri leta, pa hudič me še ni pohrustal, uničil me tudi niso, ker — sem pretrda kost za sicer zlobne celjusti naših „kavcev“. In v tolažbo jim moram povedati, da so bila zaman vsa tista sveta prerokovanja, kar sem dokazal prav v teh treh letih z velikimi napredki v svojih podjetjih.

Ko so „kavci“ hoteli na podne načine osvojiti si „Goriško ljudsko posojilnico“, — sem jaz vodil ves boj proti njim in za osvobojo „Gor. ljud. pos.“ od klerikalnega vpliva. Na občnem zboru l. 1900. smo jih zapodili za vedno. — Takrat so udrihali po meni na najnesramnejše načine; celo osebno poštenje bi mi bili radi oblitali, radi česar je bila „Gorica“ enkrat že obsojena pred porotniki — a koncem junija se vidimo tam drugič. In prerokovali so v sveti svoji jezi: „Ta človek bo velika nesreča za „Gor. ljud. pos.“ — In danes?! No danes je ta prvi denarni zavod goriških Slovencev prost klerikalnih hujskacev. Zato pa na najtrdnjejši podlagi. Z obznanja vredno lahko je prebolel vso nesramno, naravnost zločinsko gonjo „kavcev“, ki bi radi zavod uničili ter spravili s tem v nesrečo na stotine rodbin, — ako bi to le bilo v njihovi moči. Pa ni bilo! Ves lov podlih farskih duš na hranilne vloge ni dosegel drugega namena nego ta, da je „G. ljud. pos.“ popolnoma v redu izplačala ves denar, ki je bil kakorkoli odvisen od „kavcev“. To kaže veliko denarno moč tega prerokovnega narodnega zavoda! — Letos „G. ljud. pos.“ zopet veselo napreduje; v prvih 4 mesecih je prejela okroglo 100.000 K hranilnih vlog več nego jih je izdala. V aprilu je imela skoro 400.000 K prometa. V najbližji prihodnosti pa pokaže zopet nov krasen napredek v čast in ponos goriških Slovencev. Tudi takratno prerokovanje o „tem človeku“ se torej ni prav nič vresničilo!

Vkljub tako slabim prerokovalnim talentom so se zopet lotili tega nevaležnega posla. — „Gorica“ od sobote ni odgovorila na mojo zavrnitev njenih lumparij o „Gor. ljud. pos.“, marveč zadovoljila se je revica s smešnim prerokovanjem, da bo za „Gor. ljud. pos.“ slabo, ker jo je branil — „ta človek“. Doslej ni bilo slabo, kar je storil „ta človek“, toliko manj v bodočnosti, kajti vse lumparije zlobne klerikalne bande je prav nič več ne dosežajo. Govorila bodo dejanja tega leta! Mi pri „Gor. ljud. pos.“ gremo naprej z dejanji, pri „Centrifugi“ pa z „larifari“.

„Prim. List“ je že menil, da na tiste oslarije v „Gorici“ bo kar načelstvo hitelo s sejami in pripravljalo odgovor. Preveč časti! Načelstvo vé dobro, da nadzornik A. Gabršček že sam v svojem časnikarskem poklicu primerno osvetli klerikalne lumparije, kolikor povsem zadošča. — In da je zadoščalo, dokazuje „Gorica“, ki si hoče pomagati iz zagate z „Galgenhumorjem“ najbolj neumne vrste. Z neslanimi „dovtipi“ o Gromovniku in Grozovniku itd. ne spravite s sveta blamaže, katero ste doživeli; in ako boste še govorili, ne bo molčal niti gromovnik niti grozovnik, marveč zagrmí nad klerikalnim lumpom tako, da bo „groza“. — Jaz sem se pošteno podpisal. Zakaj tega ne stori tisti klerikalni mazač, da ga bomo poznali?

Edino stvarna je opomnja, da nisem jaz podal primere med l. 1900. in 1901.

Odgovarjam, da sleparovič v „Gorici“ je govoril od l. 1897. naprej. Razlika med letom 1900. in 1901. je pa brez pomena. L. 1900 je bilo: Članov 1677, vlog 1.263.561, rezervni zalog 58.333; — l. 1901. pa: članov 1819, vlog 1.318.965, a rezervni zalog — 63.014. Vsako zavijanje v „Gorici“ je le nova klerikalna lumparija. Zato bi bilo le prav, da bi tudi tistega lumpa poznali. Na dan z imenom! — Poliko odgovor!

A. G. — k.

Propovedane iste čitajo. — Pišejo nam: „Prošlo sredo je neki duhovnik kranjskega značaja v neki stari tukajšnji kavarni čital „Slovenski Narod“ od konca do kraja, tako da ni nobeden drugi mogel priti na vrsto, potem mu je še „Soča“ prišla v roke. Isti duhovnik se na ta način malo zmeni za prepoved gospoda škofa Jegliča, kateri je prepovedal pod smrtnim grehom čitati take časnike. Ali pa nasprotno: mogoče da je on vender spregledal, da sta ta dva časnika potrebna vsakemu, da jih čita.“

Pa na vsak način, jaz bi rekel, da ako bi bil omenjeni duhovnik vedel, da njegove blagoslovljene roke kar naenkrat postanejo proklete, namreč po mnenju nekega kaplana, bi bil on gotovo vsaj „Sočo“ opustil, kajti tisti kaplan ni prekel samo tiste, kateri „Sočo“ tiskajo, temveč tudi tiste, kateri jo čitajo. Isti kaplan mora biti v resnici pošteni, ker on je prav neutralno preklinjal, namreč vse sploh brez izjeme duhovnikov, katere bi morala v prvi vrsti taka kazn zadeti.

Uboji revež, ki je čital „Narod“ in „Sočo“, si je nakopal strašno pregreho na svojo glavo, in najbrže bo moral iti v Rim po odvezo. Taki grehi se v Gorici ne odpuščajo!

Moštranca padla na tla. — Dne 4. t. m. je bilo veselje v St. Petru, ker so instalirali novega dekana. Umevno, da so se udeležili tega slavlja tudi premnogi duhovniki dekanije, katera je dobila novega poglavarja. Da je ob takih prilikah pojedina in da teče zlata vinska kapljica, to se razume samo po sebi in to tudi drugače ne more biti. Ker pa so sedaj smarnice, je moral marsikdo poprej domov, nego bi rad šel. Ali služba je služba, in smarnice stojijo v prvi vrsti posebne cerkvene službe

Prišel je domu s šempeterskega slavlja ter šel v cerkev, da bo imel smarnice. No, imel jih je, ali nekaj nevoljen je moral biti gospod nunc, ker je kar izpred altarja ostel pevce, da slabo pojejo, potem pa ko je hotel opraviti blagoslov, se je pripetilo, da je moštranca padla na tla. Seve, da kaj pade na tla, ni baš tako čudno, tudi z moštranco se lahko pripeti kaj takega, ali hudobni jeziki so spravili ta padec hitro v zvezo s šempetersko pojedino in s pristnim vivapcem. In glas je šel hitro preko domače vasi, danes pa moramo to govorico kot zvesti kronisti beležiti na tem mestu. Ali nikakor ne moremo prav verjeti tej govorici, zato pa vprašamo preč. gosp. nuncu gradščanskega tam nad novo železnico, če mu je kaj znano o tem in če bi se bilo utegnilo res pripetiti kaj takega kot posledica one vesele pojedine? Kar ne moremo si misliti, da bi mogle furovske pojedine imeti za posledico padanje moštranc na tla

Županom v Sv. Križu na Vipavskem je izvoljen Jožef Vovk iz Dobravelj, mož, o katerem pravi „Gorica“, da je Tumovcem trn v peti.

Kjer so klerikalci v odločni večini, tam si zberejo dosledno tak občinski zastop, da je čisto klerikalen, in najrajši postavijo potem na čelo občine človeka, ki je med največjimi intransigenti klerikalne stranke v občini. Potem v takih občinah kaj lahko gospodarijo politikujoci nunci, ki tlatijo tako vse tiste, ki se jim slepo ne pokorijo. — To omenjamo radi tega, ker so naprednjaki, tudi kjer so v odločni večini, veliko preveč obzirni in popustljivi ter sprejemajo celo iz neznatnih klerikalnih manjšin zastopnike v starasinstvo. Tem ključemo: Ravnajte se po klerikalcih. Oni ne pustijo naprednjakov v občinski zastop, ne puščajte tudi vi klerikalcev, ker so med vami le za ogleduhe in ovađuhe. Kjer so naprednjaki v večini, ne sme priti nijeden klerikalec v starasinstvo. Ravnajte se v tem oziru po tem, kakor postopa klerikalna stranka!

O „Matci Slovenski“ je napisal mladi hrvatski književnik Stjepan Radić v praških „Národnih Listých“ prav zanimivo razpravo. Obsirneje govori o Cankarjevih „Tujcih“.

Nezrele črešnje. V soboto je tržno nadzornišvo moralo zavreči zopet 5 kilov črešnje, ker so bile premalo zrele, torej ne spadajo na trg. — Zato opozarjamo ponovno prodajalce sadja, da naj prinašajo na trg le zrelo sadje; kajti drugače škodujejo le sami sebi. Nezrelega blaga pač nihče ne kupi za zrelo, in ako bi se ponavljalo donasjanje nezrelega sadja, v tem slučaju črešenj, pride ta kupčija v slab glas. Kdó bo trpel škodo? Le tisti, ki je neroden, da prinaša na trg nezrelo sadje, kljub temu, da ve, da ga na trgu ne čaka drugo nego škoda. Torej pozor in pamet!

Telov. društvo „Solčanski Sokol“ v Solkanu priredi v nedeljo dne 25. t. m. svoj prvi občni zbor — ob 6. uri pop. Vspored po pravilih.

50.000 kron znaša glavni dobiček loterije gledališnih igralcev. Opozarjamo čitatele, da bode žrebanje nepreklicno dne 19. junija 1902. — Posamezni dobitki se izplačajo v gotovini z 10% odbitkom.

Razgled po svetu.

Državni zbor je nadaljeval včeraj razpravo o pospeševanju obrti. Čulo se je mnogo pritožeb ter nasvetov o pospeševanju obrti. Vuković je interpeliral glede bede na otoku Braču ter glede nekaterih pomorskih zvez, ki tikajo Dalmaciji.

Delegacije. — V prorač. odseku v soboto se je razpravljalo o proračunu vojne mornarice, ki je bil tudi sprejet. Vuković je povdarjal, da bi moštvo, ki je po večini hrvatsko ter izvrstno, dajalo tudi dobre častnike, ako se mu da pot do izobrazbe. Na pomorski akademiji naj se napravi pripravljalni tečaj, kjer bi se mogli hrvatski mladeniči priučiti nemščine. Nehrvatski častniki naj bi se učili bolje hrvastine. Admiral bar. Spaun je odgovoril, da on ni načelno proti ustanovitvi pripravljalnega tečaja, ali pomanjkuje prostorov, in sedaj ni mogoče se to izvršiti.

Shod slovanskih časnikařev v Ljubljani. — Večina časnikařev pride v Ljubljano že v soboto. V soboto zvečer se udeleže časnikaři koncerta českega pevskega društva „Smetana“, ob 9. uri zvečer pa prirede v „Narodnem domu“ slovanski časnikaři komers na čast svojim poljskim, češkim, ruskim, hrvatskim, slovanskim in srbskim tovarišem. Binkoštno nedeljo poleté zjutraj na Rožnik, kjer bo ob 7. uri masa. Nato bo skupni zajutrek in ob 9. uri dopoldne IV. shod slovanskih časnikařev v „Mestnem domu“. O osrednji časnikařski zvezi bo poročal g. Fran Hovorka, urednik „Hlasu Národa“, o slovanski dopisovalnici g. Prokop Gregř, urednik „Národních Listů“, gosp. dr. V. Preis, urednik „Národních Listů“ bode poročal s časnikařskega stališča o stikih slovanskih narodov na narodno-gospodarskem polju. Poljak g. dr. Vlad. Lewicki bode referiral o ustanovitvi „Vseslovanske Matice“, Hrvat g. dr. Radić o ustanovitvi časnikařskih učnih tečajev. Odbor se je potrudil, da nestrokovne razprave ne pridejo na dnevni red in je to stališče zavzel tudi proti nekaterim resolucijam. Tako je upati od shoda popolnega uspeha. Po shodu bo ogledovanje Ljubljane in okolice, zvečer ob 7. uri pa priredi banket občinski svet ljubljanski. Posebno zanimiv bo na binkoštni ponedeljek dne 19. t. m. izlet na Gorenjsko: Šum, Vintgar in Bled. Tu se bo nudila slovanskim časnikařjem prilika, pobližje ogledati si krasne slovenske kraje in seznaniti se z zavednim našim ljudstvom. Blejska občina priredi časnikařjem na čast ob 3. popoldne obed v jezerskem salonu hotela „Toplice“ na Bledu. Ob četrti na sedem bo povratek v Ljubljano in v Ljubljani sestanek v „Narodnem domu“. Dne 20. maja bo izlet v Postojno in v Trst. Tudi v Postojni in v Trstu se delajo v ta namen obsirne priprave. Časnikařski shod v Ljubljani bo eden najbolje obiskanih slovanskih časnikařskih shodov.

Pripravljalni odbor je izdal na ljubljansko meščanstvo še poseben oklic, v katerem pozivlje, da se sprejme goste najslavesniše, naj da na razpolago toliko stanovanj, da bo mogoče preskrbeti zborovalcem potrebna bivališča, ter naj okraši hiše z zastavami.

„Politično društvo za istrske Hrvate in Slovence“. — V Pazinu se je dne 7. t. m. vršilo konstituiranje „Političnega društva za istrske Hrvate in Slovence“. Udeležba je bila častna od strani inteligence in kmetov. Predsednikom je bil izvoljen posl. Spinčić.

Tatvina v rojanski cerkvi. — V petek so udri tatovi v rojansko cerkev. V zakristiji so zavrgli in razmetali cerkveno obleko. Kelihu, ki je bil že pripravljen za sv. maso, so odtrgali in odnesli zlato kupo. Odprli so predal, iz katerega so pobrali kakih 10 K. Zatem so siloma odprli vrata, ki vodijo v presbiterij. Odprli so tabernakelj in vzeli funulo, v kateri je bila velika particula; ciborij pa in najsvetejše so pustili razstrešeno na eni stolici pri zakristiji. Bili so tudi pri altarju Matere Božje. Postavili so si stopnico do kipa M. B. in pobrali iznad kipa vso zlatanino — vredno kakih 120—140 K. Pri vratih zakristije so pustili še goreti dva svečnika. Tudi so se našli za cerkvi v blatu stire ključi, jako čudno izdelani.

Izdelovanje piva na Kranjskem poma v zadnjih letih prav znatno. V minulom letu (1901.) je bilo na Kranjskem zvarjenih 61.039 hektolitrov, med tem ko je bilo leta 1900. zvarjenih 67.890 hektolitrov, l. 1889. pa 82.464 hektolitrov. Produkcija se je torej v treh letih zmanjšala za 21.425 hektolitrov, skoro za četrtino. Temu nazadovanju domače industrije je največ kriva zunanja konkurenca, a velik del krivde zadavlje tudi vedno množče se žganje pitje.

Blaznost in pijančevanje. — V zadnjem letu (1900/1901) je došlo v blaznico Daledorf 1000 blaznih moških in 487 žensk. Med temi bolniki je bilo 314 moških in 6 žensk, ki so bili udani pijati. 67 moških je prišlo že drugič v zavod, 29 tretjič, 15 četrtič, 10 petič, 21 od šestič do desetič, 2 dvanaestič, 3 pa celo šestnaestič. Največ pijancev je bilo v starosti med 31—50 let. Najmlajši pijanec-bolnik se ni bil 20 let star, najstarejši pa čez 70 let. Zanimive številke, ki dokazujejo, da je boj proti alkoholu pač potreben.

Wolf in Schalk. — Okrajna sodnja v Lincu je zahtevala od državnega zbora izročitev poslanca Schalka, ker ga toži Wolf. Schalk bo zahteval od dotičnega odseka sam izročitev sodnji, in tako se utegne priti v javnosti še podrobneje vsenemsko perilo!

Mesto St. Pierre na otoku Martinique v Ameriki, last Francije, je vulkan pokončal. Sprva se je sodilo, da je poginilo 25.000 oseb, sedaj pa se poroča, da znaša število poneorečenih okoli 40.000. Rešilo se je baže komaj kakih 20 oseb. V pristanišču je zgorelo 18 ladij z vsem, kar je bilo na njih. Z vulkanom se je pojavil zajedno grozovit potres, vsled česar prav je vse pokončano. Katastrofa je podobna oni zgodovinski, pri kateri sta bili zasuti Herculani in Pompeji.

Tudi na otoku Sv. Vincenca, ki šteje 50.000 prebivalcev, so se pripetili vulkanični izbruhi. Ozračje je polno lave in gorečega pepela, kateri užiga poslopja, kanor pade.

Otok Martinique je eden največjih otokov v otočju Male Antile, ki se nahaja v zahodni Indiji, t. j. skupno vse otočje, ki se nahaja v zalivu med severno in južno Ameriko. Vulkan Mont Pelée, katerega so že 50 let smatrali pogasnim, je začel zopet bruhati in je mesto Saint Pierre (Sén Pier), ki se nahaja ob njega vznožju, uničil popolnoma. Mont Pelée je visok 1350 m.; na otoku Martinique pa se poleg tega nahaja še več drugih vulkanskih gor.

Otok Martinique je bil nasel Kristof Kolumb dne 15. junija l. 1502. — L. 1888. štel je ves otok 175.863 prebivalcev, po veliki večini zamorcev in mulatov. V francosko last je prišel otok l. 1664. — Celo mesto je razvalina, med katero leže po večini na pol naga trupla, ker katastrofa se je izvršila v jutro. Mnogo jih je hitelo proti morju, kjer so našli smrt v valovih. Vročina je bila neznošna. Sedaj so začeli mrlice zažigati, da se zrak ne okuži. Tudi guverner je žrtev katastrofe.

Doživljaj Hrvata v Južni Afriki. — „Hrvatsko Pravo“ poroča, da so Angleži na Reki najeli nekega Hrvata, da je spravljaj konje, ki so jih s parobrodom peljali v Južno Afriko. Določeno je bilo, da se peljejo do Capetowna, a so se vozili še teden do Durbanu. Parnik je vozil 1200 konj, izmed katerih jih je poginilo 80. Ljudje na ladji so stradali in dobivali neužitno hrano. V Durbanu so Hrvata zopet poslali na ladjo ter ga odpeljali na Anglesko, v Liverpool, a mu plačali ondi le polovico izgovornene plače. Vsi ugovori niso izdali ničesar. Konzulat je Hrvata nekoliko podprl, a od Monakovega naprej je moral iti Hrvat peš v domovino. Dospel je v Trst ves izmučen in tako bolan, da je moral v bolnišnico.

V južni Afriki. — Dne 15. t. m. se je imel vršiti sestanek burških delegatov, da bi se dogovorilo končno glede mirovnih pogojev, pod katerimi bi imela vojna, nehati. Kakor se sedaj poroča, se je ta sestanek odgodil na nedoločen čas.

Razne vesti. — V zadnjih dneh je bil na več krajih Španije hud potres. Podirale so se celo cerkve in hiše. Potres je napravil premnogo škode. — Španski kralj Alfonz bo dne 17. t. m. star 16 let. S tem dnevom prevzame vladarstvo. Isti dan pri-seže pred parlamentom.

Novaje vesti. — Poslanska zbornica, dožene proračunsko razpravo bržčas že do sobote. V tem slučaju bodo sklicani deželni zbori že prve dni junija. — Štrajk v Ljubljani se nadaljuje. Mnogo tujih delavcev je odpotovalo. Prišlo je celo do neredov, ko so hoteli nekateri delavci preprečiti delo pri justični palači.

Trgovina modnega blaga!

J. ZORNIK
GORICA.

Moderce
pariške zadnje novosti
kupite najbolj in najceneje pri
J. Zorniku, Goriška ulica 7.
Z ozirom na šole jako kratko
doba moje trgovine, štejem si
že največjo čast javiti, da sem
stihl dobil od mnogobrojnih če-
znah in cenih jako hvaleh pri-
kazih in cenah dobrih, pre-
moderco, da se pri meni
in je radi tega v interesu
vse moderce kakor se vidijo
po modnih listih 50%
ceneje kakor drugod.

Pozor!

Čistilna voda

„Reale“

iz vrelcev Mathias, lastnina
Henrika Mattonija v Budimpešti
je toplo priporočena od prvih tu- in
inozemskih zdravniških avtoritet kot
najbolje čistilno sredstvo. Odlikuje se
radi množine soli „Glauber“ in grenke
soli, katero ima v sebi ter s svojim
hitrim in dobrim učinkom.

Zaloga za Gorico:
Lekarna G. B. Pontoni.

Rimske toplice.

Tržič (Monfalcone).
Stalna toplina 38°—40°. Doba traja
od 15. maja do konec septembra. Zdra-
vijo se posebno belezni v nogah, rev-
matizem, rakitične in ženske bolezni.

Karol Draščik,
pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birmance, torte i. t. d.
Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljublja solidno
postrežbo po jako zmernih cenah.

Lekarna
Cristofoletti v Gorici

Prave in edine žleodčne kapljice
z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh
kapljic je nepre-
kosljiva — Tek-
apljice **uredijo radno**
prebavljanje, če se
jih dvakrat na dan
po jedno žličico
popije. **Okrepé po-**
kvarjeni žleodee
storé, **da zgine v kratkem času**
omotica in životna lenost (mrtvost).
Te kapljice tudi storé, **da človek**
raji je.

Gena steklenici 60 vln.
Prodajajo se v vseh glavnih le-
karnah na svetu. Za naročitve
in pošiljkatve pa jedino le v le-
karni
Cristofoletti v Gorici.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu
v Gorici in na deželi, svojo
prodajalnico jestvin.
V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke
iz Majdičevega mlinca v Kranju, nadalje ima tudi
raznovidne pijače, n. pr.: francoski Cognac,
pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec,
fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-
Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo
v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in
po zmernih cenah.

odličnim spoštovanjem
Josip Kutin,
trgovca v Semeniški ulici št. 1
v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruga«.

E. LEBHERZ
Gorica
tovarna užigalice
priporoča prebivalcem Primor-
skega svoje izdelke raznih vrst
posebno izvrstne in zanesljive
užigalice

Apollo
Švicarska urarska obrt.

Naznanjamo vsem večakom,
častnikom, poštnim, železniškim
in redarskim uradnikom kakor
tudi vsakomur ki rebi dobro
uro, da smo opreželi
edino razprodajo
novoznajdene origi-
nalne genske 14-
karatne remont ure
zlatega elektro-pla-
que, „sestav glas-
hütte“. Te ure imajo
protimagnetne pre-
ciziski urni stroj, so
najatančnejše reguli-
rane in preskušene
in dajamo za vsako uro 3-letno pismo jamstvo.
Okrov, ki je sestavljen od treh edskočnih pokrovcov,
je moderno in krasno izdelan ter napravljen iz novo
iznajdene ameriške goldinske kovine ter prekrit s
14-karat. zlatom, tako, da je podoben čistemu zlatu,
in večaki jo ne morejo razločevati od prave ure, ki
velja 200 kron. Edina ura na svetu, katera ne zgubi
nikoli zlatega lica. Sprejeli smo v 6. mesecih 10.000
dodatnih naročb in okoli 3000 pohvalnih pisem. Cena
uri za gospode ali dame le 16 kron poština in col-
nina prosta. Vsaki uri je brezplačno pridejan mo-
njček od usnja. Krasne in moderne verige od zla-
tega plauge za gospode ali dame (tudi ovrtnice) po
3—5—8—10 K. Ako ura ne ugaja, se sprejme
nazaj vsled česar se nima nobenega rizika. Razpo-
šiljanje po poštne povzeli ali predplačilo.
Naročbe je pošiljati na **Razpošiljanje ur**
„Chronos Basel“ (Švica). Za pisma v Švico je
staviti znamko za 25 stot., na dopisnice 10 stot.

Srečkanje
nepreklicno
19. junija 1902.
Loterija gledaliških igralcev
(glumačev)

1 glavni dobitnik po	50.000 K
1 „ „ „	5000 „
1 „ „ „	3000 „
2 glavna dobitka	2000 „
5 dobitkov	1000 „
10 „ „ „	500 „
20 „ „ „	200 „
60 „ „ „	100 „
100 „ „ „	50 „
300 „ „ „	20 „
3500 „ „ „	10 „

Srečke po 1 krono
priporočajo:
G. Gentili, V. A. Jona, Michelstädter & Co.
in A. Pincherle menjalnice v Gorici.

Vsi dobitki se izplačujejo od zalagateljev s
10% odbitkom v gotovem denarju.

„Krojaška zadruga“
vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici.
Gospodsk ulica št. 7.

Velika zaloga manufakturnega blaga.

Priporoča cenj. odjemalcem svoje v obširni izbiro dospelu novo sveže blagó
za jesensko in zimsko dobo, za ženske in moške; vsakovrstna sukna, kot: Loden,
Cheviot, Kammgarn i. dr.

Krasna izbira volnenin, forštajnov (porhet), »Lawn Tennis« i. dr. za ženske
obleke.

Priporoča izbornu perilo, bombažasto in cvrtnasto, katero prejema iz prvih
sležihih tovarn; med temi ima tudi preproge, namizne prte, zavese, žepne rute,
bombažaste in cvrtnaste, blago za blazine, plahte, kovtre, žamet in pliš v vseh
barvah; prtenino, ogrinalke itd. Lepo perilo za moške in sicer: srajce, ovrtnike,
zapestnice, prsničke, ovrtnice, nogovice, Jäger-srajce, za hribolazce itd. itd.

Vse po najnižjih in zadnjih cenah brez pogajanja.

Na željo se pošlje tudi vzorce, poštne proste.

Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal
matinskih in
isterskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na
vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56
litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka
E. Riessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu
svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za
vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko
zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaske po-
trebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni.
Naročila za deželo izvršuje točno in solidno.
Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno
črk na perilo.

Pfaff-ovi šivalni stroji

so najboljši.

Te sliši kupce sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki
navadno ni ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje
nit v šivalni stroj, tem manj kako isti šiva, toda mi smo po naši
več kot 20-letni poskušnji raznih tovarniških strojev se prepričali,
da so res **Pfaffovi** šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili, da se
ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s **Pfaffovim**.

Pfaffovi šivalni stroji delajo celo po 10-letni dobi še vedno
brezšumno,
Pfaffovi šivalni stroji so neprekosljivi za domačo rabo in
obrtne namene,
Pfaffovi šivalni stroji so posebej pripravljeni za ume'no vezenje
(recamiranje) ter se poučuje brezplačno.
Pfaffovi šivalni stroji prekosijo na dobroti vsako tovarno.
Jamči se za 10 let.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati **Pfaffove** šivalne stroje.
Zaloga **Pfaffovih** šivalnih in drugih strojev v Gorici via Municipio štev. 1
SAUNIG & DEKLEVA.
Popravljalnica šivalnih strojev, dvokošes Nunska ulica 14.

„Goriška ljudska posojilnica“
vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. dec.
1901. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%. Stalne vloge od
10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po
5%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbe po 5½%, na varščino ali zastavo 6%,
na menice 6%, s ½% uradnino. Glavni deleži koncem leta 6%.

Stanje 31. dec. 1901. (v kronah): Članov 1819 s 7932 deleži po
20 K = 158.640. — Hranilne vloge 1.318.965. — Posojila 1.379.213.
— Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Reservni
zalag 63.014.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar. — Posojila
se dajejo le zadrugnikom.

Mizarska zadruga **v Gorici (Solkan)**

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem
in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo **veliko zalogo**

izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici. v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli
dosedanjo trgovino pohištva tvrdke
Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza
vecchia št. 1, katero bomo vo-
dili pod enakim imenom.

Kar ni v zalogi, se izvrši točno
po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerno.

Delo je lično ter dobro osušeno.

ADOLF HAUPTMANN
v Ljubljani.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki so franko na razpolago.

Prodaja na drobno Prodaja na debelo